

Brüssel, 23. aprill 2026
(OR. en)

8111/26

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0226 (COD)

AGRI 261
AGRILEG 85
CODEC 642
ENV 337
PI 48

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	23. aprill 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 151 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel ning milles käsitletakse nõukogu seisukohta seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, milles käsitletakse teatavate uute genoomikameetodite abil saadud taimi ning nendest toodetud toitu ja sööta ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/625

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 151 final.

Lisatud: COM(2026) 151 final

Brüssel, 23.4.2026
COM(2026) 151 final

2023/0226 (COD)

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE,**

mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel

ning milles käsitletakse

nõukogu seisukohta seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, milles käsitletakse teatavate uute genoomikameetodite abil saadud taimi ning nendest toodetud toitu ja sööta ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/625

(EMPs kohaldatav tekst)

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE,**

mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel

ning milles käsitletakse

nõukogu seisukohta seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, milles käsitletakse teatavate uute genoomikameetodite abil saadud taimi ning nendest toodetud toitu ja sööta ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/625

(EMPs kohaldatav tekst)

1. TAUST

Ettepaneku (dokument COM(2023) 411 (final) – 2023/0226 COD) Euroopa Parlamendile ja nõukogule edastamise kuupäev:	6. juuli 2023
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse kuupäev:	26. oktoober 2023
Euroopa Regioonide Komitee arvamuse kuupäev:	17. aprill 2024
Euroopa Parlamendi seisukoha kuupäev, esimene lugemine:	24. aprill 2024
Muudetud ettepaneku edastamise kuupäev:	ei kohaldata
Nõukogu seisukoha vastuvõtmise kuupäev:	21. aprill 2026

2. KOMISJONI ETTEPANEKU EESMÄRK

Komisjoni ettepanekuga soovitakse võimaldada arendada ja turule lasta taimi ja tooteid, mis on saadud teatavate uute genoomikameetoditega (UGM-id), mis aitavad kaasa uuenduslikule, kerksale, kestlikule ja konkurentsivõimelisele põllumajanduslikule toidutööstusele, säilitades samal ajal inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kaitse kõrge taseme.

3. MÄRKUSED NÕUKOGU SEISUKOHA KOHTA

Esimesel lugemisel vastu võetud nõukogu seisukoht kajastab täielikult Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel 3. detsembril 2025 saavutatud poliitilist kokkulepet. Komisjon toetab seda kokkulepet. Kokkuleppe põhipunktid on järgmised:

- UGM-taimed peavad 1. kategooria UGM-taime staatuse saamiseks vastama kahele tingimusele: 1) UGM-taimede ja tavapäraste taimede **samaväärsuse kriteeriumid** (komisjoni ettepaneku I lisa), 2) UGM-taimel **ei tohi olla teatavaid** geneetilise muundamisega saadud **tunnuseid** (herbitsiiditolerantsus ja teadaolevalt insektiitsidse toimega aine tootmine), mis on esitatud II lisas. Kui UGM-taim ei vasta neile tingimustele, käsitletakse seda 2. kategooriasse kuuluvana. Samaväärsuskriteeriume on mitmes aspektis muudetud, säilitades samas komisjoni ettepaneku olemuse ja

teadusliku usaldusvääruse. Komisjoni ettepanek ei sisaldanud teatavate tunnuste väljajätmist, kuid sellega võib nõustuda, sest loetelus olevate tunnuste arv on piiratud ja nende väljajätmist on piisavalt põhjendatud;

- 1. kategooriasse kuulumise staatuse kontrollimise protsess sisaldab nõuet, et taotleja peab taotlusele lisama **teaduslikud tõendid, mis kinnitavad seost sisseviidud geneetiliste muudatuste ja kavandatud tunnuse vahel**;
- lisatud on põhjendus, milles selgitatakse, et toitu, sööta ja muid tooteid käsitlevates õigusaktides sätestatud erakorralisi meetmeid kohaldatakse ka 1. kategooria UGM-taimede suhtes, kui need kujutavad endast tõenäoliselt tõsist riski inimeste või loomade tervisele või keskkonnale. See ja eelmine muudatus on kooskõlas komisjoni ettepaneku loogikaga;
- mis puudutab määruse kohaldamise hindamist komisjoni poolt, siis peab komisjon esitama aruande, milles tuleb kajastada, kuidas tajuvad tootjad ja tarbijad keeldu kasutada UGM-taimi **mahepõllumajanduslikus tootmises**, ning hinnata määrusest tulenevat koormust mahepõllumajanduslikele ettevõtjatele. Lisatud on uus säte, millega selgitatakse, et 1. kategooria UGM-taimede ja neist saadud toodete juhuslik või tehniliselt vältimatu esinemine mahepõllumajanduslikus tootmises ei tohiks kujutada endast määruse (EL) 2018/848 nõuete rikkumist. Nende muudatustega soovitakse hõlbustada mahepõllumajanduslike, tavapäraste ja UGM-idel põhinevate tootmisahelate üheaegset esinemist kooskõlas komisjoni ettepanekuga;
- liikmesriikidel on õigus nõuda, et **nende territooriumil ei kasvatata 2. kategooria UGM-taimi**, ja võtta vabatahtlikke **üheaegse esinemise meetmeid**. See on kooskõlas komisjoni ettepaneku loogikaga, sest sellega viiakse 2. kategooria UGM-taimi käsitlevad eeskirjad kooskõlla kehtivate GMOsid käsitlevate õigusaktidega;
- kestlikkuse suurendamiseks on lisatud artikkel, millega täpsustatakse **seirekava** kestlikkusalaseid elemente ning kava tulemuste arvessevõtmist määruses sätestatud rakendamisaruannetes ja hindamises, et komisjon saaks hinnata, kas on vaja täiendavaid kestlikkusmeetmeid. Veel ühe uue artikliga nähakse ette liikmesriikidepoolsed **kontrollid** määruse järgimise kohta. Need muudatused tugevdavad komisjoni ettepaneku seirealaseid sätteid;
- nõustuda võib komisjonile antud õigusega võtta vastu **delegeeritud õigusakte** (rakendusaktide asemel) tehniliste nõuete kohta selle tõendamiseks, et taim on UGM-taim, ja 1. kategooria UGM-taimi käsitlevate kontrollitaotluste ettevalmistamise kohta;
- lisatud on mitu **patentidega** seotud sätet. Need puudutavad järgmist:
  - vabatahtlik **käitumisjuhend**, mille eesmärk on suurendada patentidega seotud teabe läbipaistvust, tagada litsentsimine õiglastel tingimustel ning suurendada aretajate ja põllumajandustootjate õiguskindlust; komisjon peaks vastutama selle koostamise eest, tegema selle üle järelevalvet, hindama selle toimimist ja võtma vajaduse korral järeelmeetmeid (sh seadusandlikke);
  - kinnitused seoses kontrollimisega selle kindlaksmääramiseks, et UGM-taim kuulub 1. kategooriasse: taotleja peab **esitama kinnituse** taimega seotud **patentide kohta** (mille omanik on taotleja või muud isikud) ja ajakohastama seda teavet oma parimate teadmiste kohaselt; taotleja võib esitada ka **patendiomaniku kinnituse selle kohta, kas viimane kavatseb UGM-taimi liidus õiglastel ja mõistlikel tingimustel litsentsida**. Kui taotleja on ise

patendiomanik, peab ta ise esitama kõnealuse kinnituse ja lisaks ka kinnituse selle kohta, kas ta osaleb või kavatses osaleda litsentsimisplatvormis;

- komisjon peab avaldama **suunised**, et abistada ettevõtjaid UGM-taimedega seotud intellektuaalomandi küsimustega ning rahaliste vahendite ja programmidega, mis toetavad teemaga seotud teadus- ja arendustegevust;
- komisjon peab **hindama** UGM-taimede patentimise mõju ja uurima järelmeetmeid (vajaduse korral esitama seadusandliku ettepaneku). kui pärast esimest uuringut järelmeetmeid ei võeta, peab komisjon tegema veel teise hindamise;
- komisjon peab looma UGM-taimede patentimise mõju uurimiseks **eksperdirühma**, kes aitab komisjonil uurida selliseid küsimusi nagu juurdepääs geneetilistele ressurssidele, patentide läbipaistvus ja innovatsioon UGM-taimede valdkonnas, ning vahetada neis küsimustes teavet. Eksperdirühmas peaks osalema Ühenduse Sordiameti ekspert;
- **põhjendustes** tuletatakse meelde, et tehniliste meetoditega saadud taimedele antud patendid ei laiene taimedele, mis on toodetud olemuselt bioloogiliste meetoditega, selgitatakse eeskirju, mida kohaldatakse olukorras, kus põllumajandustootjad võivad tahtmatult rikkuda patente risttolmlemise tõttu, tuletatakse meelde ühenduse sordikaitset käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 2100/94 hindamist komisjoni poolt ning julgustatakse kõiki liikmesriike võtma vastu piiratud erand sordiaretajatele.

Kuigi patendiküsimused ei ole komisjoni ettepaneku reguleerimiseks, käsitlevad need muudatused probleeme seoses patentide võimaliku mõjuga sordiaretuse valdkonnas, muutmata samas liidu patendiõiguse sisu, ning komisjon võib nendega nõustuda.

4. JÄRELDUS

Komisjon toetab institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemusi ja võib seega nõukogus esimesel lugemisel võetud seisukohaga nõustuda.

5. KOMISJONI AVALDUS

Komisjon on koostanud liites esitatud ühepoolse avalduse.

LIIDE

Komisjoni avaldus

Euroopa Komisjon kinnitab oma täielikku pühendumust kaitsta siseturu toimimist ja sordiaretussektorit, eelkõige väikesi ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEde).

Sel eesmärgil tuleb komisjon kooskõlas kompromisskokkuleppe sätetega meelde järemsi meetmeid, mis sisalduvad nõukogu poolt esimese lugemise seisukohana vastu võetavas tekstis.

1. Komisjon jälgib tähelepanelikult uute genoomikameetodite määruse mõju Euroopa seemnesektoris tegutsevatele VKEdele, et vältida olukorda, kus UGM-taimede arendamine ja eelkõige nende patentimine toob kaasa negatiivse mõju sordiaretusturul, näiteks VKEde väljajätmise.

2. Komisjon jälgib käitumisjuhendi koostamist; see valmib võimalikult kiiresti ja hiljemalt kuus kuud enne määruse kohaldamise algust.

3. Komisjon hindab litsentsimisplatvormide toimimist ja nende kasutamist seemnesektoris, et tagada patentide läbipaistvus ning VKEdele hõlbustatud juurdepääs litsentsidele õiglastel ja mõistlikel tingimustel.

4. Komisjon tagab, et VKEdel on juurdepääs toetusele ja suunistele taimedega seotud patendiküsimustes, et tasakaalustada sordiaretusturu eri osaliste vahelisi suhteid.

5. Komisjon täidab kõiki oma aruandluskohustusi, sealhulgas esitab iga viie aasta järel aruande määruse rakendamise kohta (artikli 32 lõige 1), koostab hinnangu määruse mõju kohta (artikli 32 lõige 3) ja UGM-taimede patentimise tavade mõju kohta (artikli 31 lõige 4) ning esitab iga viie aasta järel aruande käitumisjuhendi toimimise kohta (artikli 30 lõige 7).

6. Artikli 31 lõike 4 kohase hindamise raames kaalub komisjon, kas on asjakohane ajakohastada või täiendada komisjoni tõlgendavat teatist 2016/C 411/03 biotehnoloogialeiutiste õiguskaitset käsitleva direktiivi 98/44/EÜ teatavate artiklite kohta. Eelkõige hindab komisjon, kas oleks asjakohane ja õiguslikult teostatav veelgi täpsustada ja selgitada taimede geneetilise teabega seotud leiutiste patentsuse kriteeriume, olemuselt bioloogiliste meetodite mõistet ning kõnealuse direktiivi artiklis 12 sätestatud kohustusliku ristlitsentsimise tingimusi, ilma et see piiraks direktiivis sätestatud õigusraamistiku kohaldamist ja järgides täielikult ELi rahvusvahelisi kohustusi.

7. Kui süsteem ei toimi sujuvalt, eelkõige VKEde puhul, kaalub komisjon vajaduse korral kohustuslike tingimuste või kaitsemeetmete kehtestamist artikli 31 lõikes 10 sätestatud läbivaatamisklausli osana, järgides täielikult ELi rahvusvahelisi kohustusi.